

RAHMAN VE RAHİMİN KELAMINDA KUR'AN DİLİ

- BİRİNCİ KONU -
ARAPÇANIN ÖNEMİ

- İKİNCİ KONU -
ARAPÇANIN KUR'AN-I KERİM İLE OLAN BAĞI

JENERIK

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
Serzeniş.....	6
GİRİŞ	7
CAHİLİYEDE ARAPLARIN DİLLERİNE OLAN İLGİSİ	7
1. KONU	
ARAPÇANIN ÖNEMİ	9
Allah'ın Arapçaya Verdiği Değer.....	9
Arapça Öğrenmenin Önemi	11
2.KONU	
ARAPÇANIN KUR'AN İLE OLAN BAĞI	13
Kur'an'ın Arapçayla Bağı Ve Anlaşılmaz Kelimelerden Uzak Oluşu.....	13
Kur'an'ın Arapça Olarak İndirilmesinin Hikmeti	15
Kur'an Dilinin Açık Oluşu.....	17
Kur'an'ın Ve Arap Dilinin Ezber Ve Anlama Açısından Kolaylaştırılması	18
Önemli Bir Fayda	20
Kur'an Tedebbüründe Arapçadan Destek Almak	21
İçinde Bulunan İcaz Türleri Üzerinden Kur'an'ın Belagatı....	23

Kur'an'ı Anlamada Ve Ayetlerden Çıkarım Yapmada	
Arapça Öğrenmenin Önemi	25
Kur'an Dilinin Anlaşılmasında Sapmanın Tehlikesi.....	27
Lafızların Mefhumlarını	
Ve Ayetlerin Bağlamını Anlamanın Önemi.....	30
KAPANIŞ.....	32

GİRİŞ

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a, salat ve selam Resulullah (s.a.s) efendimizin, ehlinin ve sahabesinin üzerine olsun.

Değerli kardeşlerim, elinizde bulunan bu veciz kitaba şu soruyla giriş yapmak istiyorum:

Günümüzde Arapça konuşanların tümü Kur'an'ın diliyle mi konuşuyorlar?

Cevap: Hayır, bilakis Arapça olmayan birçok kelime halihazırda konuşulan dile nüfuz edip kendisine yer bulmuştur. Küçüklerin bu durum üzere yetişmeleri, büyüklerin ise bu hal üzere yaşlanmaları sebebiyle de Arapçaya yeni kelimelerin dahil olma durumu günden güne artmaktadır. Neticede, kullanılan kelimelerin büyük bir kısmı Arapça ve acem karışımı bir hal almıştır. Aynı ülke içerisinde bulunmasına rağmen farklı bölgelerde yaşayan insanların birbiriyle anlaşması güç olmaya başlamıştır. Dolayısıyla, halk diliyle Arapça konuşanlar arasında, Kur'an lafızlarını kavrama noktasında büyük bir farklılık bulunmaktadır. Birisi Müslüman olup, fasih Arapçayı hakkını vererek öğrenip mütala ederse; Kur'an lafızlarını, halk diliyle Arapça konuşanların çoğundan daha kolay anlayıp kavrayabilir. Batıya bağlılık ve taklit etme arzusunun

artmasıyla birlikte, sömürgeciliğin ulaşmadığı bölgelerde dahi, Arapçanın yabancı kelimelerden etkilenme durumu günden güne artmaktadır. Allah yardımcımız olsun.

SERZENİŞ

Bu sayfalar, Kur'an'a sevdalı ve Arapçaya hevesli olanlara bir serzeniş ve haykırıştır. Bu kişilerin Allah'a karşı takvalı olmaları ve Kur'an diline tazim göstermek, bu dil ile konuşmak ve bu dili evlatlarına ve zürriyetlerine öğretmek suretiyle, durum daha da kötüye gitmeden vaziyetin idrakine varmaları gerekir. Zira bu dil şüphesiz fesahat ve belagatın zirvesi olan fasih Arapça dilidir.

Allah'ım! Bizleri; Kur'an dilinin sevdalılarından, o dili konuşanlardan, o dile hürmet gösterenlerden, insanların o dili öğrenmeye çağıranlardan ve rızan için o dil ile amel edenlerden eyle. Allah'ım! Kur'an'dan unutturduğumuz şeyleri bize hatırlat, cahil kaldıklarımızı öğret. Bizden razı olacağın şekliyle Kur'an'ı sabah akşam tilavet edebilmeyi bize nasip et. Allah'ım! Bizi Kur'an ile faydalandır, bizi Kur'an ile yükselt ve Kur'an'ı kalbimizin baharı, gönlümüzün nuru, hüznümüzün gidişi ve dertlerimizin cilası kıl. Ve bizleri rızana ulaştır ey alemlerin Rabbi...

GİRİŞ

CAHİLİYEDE ARAPLARIN DİLLERİNE OLAN İLGİSİ

Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

(Anlayıp düşünesiniz diye onu Arapça Kur'an olarak indirdik.) (Zuhruf Suresi 3. Ayet)

Her Müslüman İslam'la, Kur'an'la ve Resulullah (sas) efendimiz ile muhakkak ki övünç duymakta ve Peygamberimizin Kureyş kabilesine mensup bir Arap olduğuna inanmaktadır. Bu, herkesin hemfikir olduğu bir meseledir. Bu konuyla alakalı olarak Peygamberimizin düşmanlarından bile herhangi bir muteber kuşku veya eleştiri vaki olmamıştır.

Resulullah efendimiz, Arapların, dillerine gösterdikleri ihtimamın zirve yaptığı bir dönemde Peygamber olarak gönderildi. Hatta Araplar beyit, kaside ve şiirleri Kabe'nin duvarlarına asarlardı. Şiir ve kasideler çarşı-pazar ve şenliklerde okunur ve en iyi kasideyi seçmek için karar komiteleri kurulurdu. En iyi şairlere lakaplar takılır, şiirlerinin derilere yazdırılıp Kabe duvarına asılması ile şairler onurlandırılırdı.

Allah azze ve celle bu Kur'an'ı, Arapların önemseyip üzerine düştükleri hatta fesahat ve belâgatını göstermek için birbirleriyle yarıştıkları bu dil ile apaçık ayetler olarak indirdi.

Allah subhanehu ve teâlâ şöyle buyurmuştur: **Anlayabilesiniz diye biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik.** (Yusuf 2) Başka bir ayette ise şöyle buyurmuştur: **Biz onu iyice anlayasınız diye Arapça bir Kur'an yaptık.** (Zuhruf 3)

Ayette geçen لعل (Lealle) kelimesi Arapların kullanımında ummak ve ümit etmek manalarına gelmektedir. Ancak bu kelime Kur'an'da geldiğinde ise kesinlik ve gerçeklik manası taşır.

Kur'an; insanların, Allah'ın kendilerinden ne talep ettiğini iyice akledebilmeleri için Arapça olarak indirilmiştir. Bu durum, Arapça'nın faziletine işaret etmektedir. Yine bu sebepten olsa gerek; "Arapça, cennet ehlinin konuşacağı dil midir? Hz. Adem'in öğrendiği ilk dil Arapça mıydı? Allah'ın Hz. Adem'e öğrettiği kelimeler Arapça mıydı?" gibi sorular için ehli olan kişilerce tartışılmıştır. Elbette şu anki konumuz bu soruları masaya yatırmak değil; bizim hedefimiz Kur'an ve Sünnetin dili olan Arapça'nın önemini araştırmak ve sizlere sunmaktır.

Allah hem beni hem de sizleri doğruya ulaştırın ve Kur'an ve Sünnetin dili olan Arapçayı hakkıyla anlamayı nasip etsin.

1. KONU: ARAPÇANIN ÖNEMİ

ALLAH'IN ARAPÇAYA VERDİĞİ DEĞER

“Bundan önce bir rehber ve bir rahmet olarak Mûsâ'nın kitabı da vardı. Bu ise, onu doğrulayan ve zulmedenleri uyarmak, iyilik yapanlara müjde olmak üzere Arap diliyle indirilmiş bir kitaptır.” (Ahkaf 12)

Kur'an'daki şu ayet, bizlere Kur'an'ın değer ve önemini net bir şekilde açıklıyor: **(Bundan önce bir rehber ve bir rahmet olarak Mûsâ'nın kitabı da vardı. Bu ise, onu doğrulayan ve zulmedenleri uyarmak, iyilik yapanlara müjde olmak üzere Arap diliyle indirilmiş bir kitaptır.) (Ahkaf 12)**

Ayette geçen **(bundan önce..)** kısmındaki zamir, **(De ki: “Ne dersiniz? Şayet bu, Allah katından ise ve siz onu inkâr etmişseniz, İsrailoğullarından bir şahit de bunun benzerini (Tevrat'ta görerek) şahitlik edip inandığı hâlde, siz yine de büyüklük taslamışsanız (haksızlık etmiş olmaz mısınız?). Şüphesiz Allah, zâlimler topluluğunu doğru yola iletmez.”) (Ahkaf 10)**

Ayetinde buyrulan **(İsrailoğullarından bir şahit)** diye belirtilen şahide mi ait, yoksa **(bundan önce..)** derken kastedilen Kur'an mıdır? İlim ehlinin bu konu hak-

kında iki görüşle ilgili de sözleri vardır. İçlerinde İmam Âlûsi'nin de bulunduğu birçok müfessir bu iki görüşü de nakletmişlerdir.

Âlûsi şöyle demiştir: “Ayette kastedilen mana şudur; bundan önce Musa'nın kitabı da vardı, cemaatin imama uyup tabi olduğu gibi Allah'ın dini ve şeriatı hususunda da o kitaba uyuluyordu. Ve o kitap, Allah'a iman edip imanının gereği olarak amelde bulunanlar için bir rahmettir.”

Ayet; Kur'an ile Tevrat, İslam ile Yahudilik, Muhammed (as) ile Musa (as) arasında bir alaka tesis etmiştir. Bunun sebebi ise; Medine'de, Hayber'de ve Arap Yarımadasının Güneyinde Yahudilerin çok olması ve Musa (as)'a dair bilgilerin genel olarak yaygın olmasıydı. Allah bu ayetlerle Kureyş müşriklerine ve diğerlerine hücceti ulaştırmış oluyordu. Çünkü ayetler işaret ediyordu ki, Allah'ın insanlara elçi göndermesi çok doğal bir durumdur. Allah o topluluklara, müjdelemek ve uyarmak için Muhammed (as) öncesinde başka elçiler de göndermişti; ta ki Allah'a karşı bir mazeret ve hüccetleri kalmamış olsun.

(Arap diliyle indirilmiş bir kitaptır.) ayetinde ise Kur'an'ın dili, Arapçaya nispet edilmiştir. Nitekim Arapça dili; dillerin en fasihi, işitenlerde en çok tesir oluşturan dildir. Arapça, Musa (as)'a indirilen kitabın dilinden de, İsa (as)'ın konuştuğu ve İncil'in indirildiği dilden de daha kıymetli, daha etkili ve daha fasih bir dildir. İşte bu durum, Arapçanın Allah'ın kıymet verdiği bir dil olduğunu göstermektedir.

Allah azze ve celle Kur'an'ı bu dil ile indirmiş, Muhammed (as)'ı seçkin kılarak Kur'an'ı tilavet etmesi için onu Arapların en fasihi kılmıştır.

ARAPÇA ÖĞRENMENİN ÖNEMİ

“Bu, bilen bir toplum için Arapça bir Kur'an olarak âyetleri genişçe açıklanmış bir kitaptır.” (Fussilet 3)

Her samimi Müslüman, Kur'an'ı ve Muhammed (as)'ı muhakkak sever. Allah, Kur'an ve Resul sevdalısı Mümine Arapça öğrenmeyi nasip eder de, bu kişi Arapçayı iyice kavrayıp konuşma üzerine de kendisini geliştirse hem ciddi manada ufkunu açmış olur hem de Kur'an ve Hadis metinlerini anlaması kolaylaşır.

Bu söylediklerimizin delili ise şu ayettir: **Bu, bilen bir toplum için Arapça bir Kur'an olarak âyetleri genişçe açıklanmış bir kitaptır.** (Fussilet 3) Bu ayeti kerime, Allah'ın kitabı Kur'an'ı anlayıp manalarını bilenlerden olmak isteyenleri Kur'an dili olan Arapçayı öğrenmeye yönlendirmektedir. Ta ki Kur'an en doğru haliyle anlaşıl-mış olsun. **(bilen bir toplum için..)** (Fussilet 3)

Öyleyse haydi Arapça öğrenmek için acele et değerli kardeşim! Gayretinin neticesinde birçok manayı kavraya-bilmek için çabala!

2.KONU

ARAPÇANIN KUR'AN İLE OLAN BAĞI

KUR'AN'IN ARAPÇAYLA BAĞI VE ANLAŞILMAZ KELİMELERDEN UZAK OLUŞU

**“..Bu Kur'an ise gayet açık bir Arapçadır.”
(Nahl 103)**

Bizleri Mümin kardeşler kılması, bizleri Hz. Peygamberimize iman edenlerden kılması; ve fasih oluşu, belagatı ve manalarının anlaşılabilir oluşu sebebiyle içerisinde ziyadesiyle hayret edilecek apaçık ayetler bulunan bu Kur'an'a iman etmemizi nasip etmesi Allah'ın bize bahsettiği en büyük nimetlerdendir. **“Andolsun ki biz onların, “Kur'an'ı ona bir insan öğretiyor” dediklerini biliyoruz. İma ettikleri kimsenin dili yabancıdır. Bu Kur'an ise gayet açık bir Arapça'dır.”** (Nahl 103)

Kureyş müşrikleri, bu Kur'an'ı Resulullah efendimize bir insanın öğrettiğini ve Kur'an'da geçen kıssa ve anlatıları o yabancı adamdan edindiğini öne sürüyorlardı. Kur'an ayeti ise bu iddiayı garipseyici bir üslup ile reddetti. Nitekim, bahsettikleri kişinin dili Arapça değildi, bu kişi Arapçayı pek bilmezdi. Fakat Resulullah efendimizin bize ulaştırdığı ve tilavet edip onunla insanlara meydan

okuduğu bu Kur'an ise açık seçik ve net Arapçadır. Allah azze ve celle Kureyş'in içinde bulunduğu bu çelişkili durumu başka bir ayette şöyle beyan etmiştir: **Eğer biz onu başka dilde bir Kur'an yapsaydık onlar mutlaka, "Onun âyetleri genişçe açıklanmalı değil miydi? Başka dilde bir kitap ve Arap bir peygamber öyle mi?" derlerdi. De ki: "O, inananlar için bir hidayet ve şifadır. İnanmayanların kulaklarında bir ağırlık vardır ve Kur'an onlara kapalı ve anlaşılmaz gelir. (Sanki) onlara uzak bir yerden sesleniliyor (da anlamıyorlar)." (Fussilet 44)**

Yani; "Eğer biz bu Kur'an'ı yabancı bir dilde indirseydik veya bazı ayetleri yabancı bir dil ile indirilmiş olsaydı, (**"Onun ayetleri genişçe açıklanmalı değil miydi?"**) Kur'an yabancı bir dilde olup nasıl olur da Arap birisine indirilsin, böyle bir şey olamaz! derlerdi."

İbni Kesir (rahimehullah) bu ayetle ilgili şöyle demiştir: "Yüce Rabbimiz, Kur'an'ı, fesahatını, belağatını ve lafız ve manasıyla da sağlam oluşunu söz konusu edip, bununla birlikte müşriklerin de iman etmediklerini dile getirdikten sonra onların Kur'an'ı inkâr etmelerinin inat ve işi yokuşa sürme türünden bir küfür olduğuna dikkat çekmektedir. Yüce Allah'ın şu ayette buyurduğu gibi: **Biz onu Arapça bilmeyen biri üzerinde indirmiş olsaydık, o da bunu onlara okusaydı, onlar yine ona iman etmezlerdi.**" (Şuara 198-199)" İşte bu durum, müşriklerin çelişkili hallerinden birisidir. Allah'tan selamet dileriz.

Bu bahsedilenler, Kur'an'ın yüceliğini ve ne denli güçlü bir delil olduğunu da bizlere göstermektedir. İşte bu sebeple, Kur'an'a iman eden ve onun kutsallığını kabul eden kişi; ayetlerin manalarını kavrayabilmesi, Kur'an'ın içindeki sırlara ulaşabilmesi ve belağatını anlayabilmesi için Arapçayı öğrenmelidir. Eğer belli bir seviyede Arapça öğrenmişse de bunu arttırmak için çabalaması çok iyi olacaktır.

KUR'AN'IN ARAPÇA OLARAK İNDİRİLMESİNİN HİKMETİ

Biz her peygamberi, ancak kendi kavminin diliyle gönderdik ki, onlara (Allah'ın emirlerini) iyice açıklasın.. (İbrahim 4)

Yüce Allah muhkem bir ayette, Efendimiz Muhammed (sas)'in Arap olması ve kavminin (Kureyş) dilinin, Arap dilinin fesahatteki zirvesi olması üzerine büyük bir hikmet ve apaçık bir hüccet ifade etmiştir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **Biz her peygamberi, ancak kendi kavminin diliyle gönderdik ki, onlara (Allah'ın emirlerini) iyice açıklasın. Allah, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.** (İbrahim 4) Allah hikmet sahibidir, yani her şeyi yerli yerince koyar. İyice açıklayabilsinler diye her Peygamberin, kendi halkının diliyle elçi olarak gönderilmiş olması da bu hikmetin bir çeşididir. Nitekim Peygamber, kavminin anlamayacağı bir dil ile onlara çağrıda bulunsaydı onlara hüccet ulaşmış

olmayacaktı. Çünkü onlar dillerini bilmedikleri bir hitabın manalarını anlayamazlardı. Hal böyleyken Kur'an'ın çağrısını ve tesis ettiği hükümleri anlayıp gereğince amel etmeleri nasıl mümkün olacaktı? Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **Allah, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir.** (İbrahim 4) Rabbimiz, hidayeti kendisine bağlı kılmıştır. Yine o, dilediğini de saptırmaktadır. Çünkü apaçık delillerin varlığıyla birlikte insanlara hüccet ulaştırılmıştır. İsrailoğullarına hüccet olan Tevrat, İncil ve Zebur; Arap diliyle Resulullah efendimize indirilen Kur'an bunların hepsi insanlığa ulaştırılmış hüccetlerdir. Elbette ki Kur'an'ın Kureyş üzerine olan hüccet değeri diğer toplumlara nazaran daha çoktur. Çünkü Kur'an Kureyş dili üzere gönderildi. Sahabeden ve sonraki nesilden olan büyük bir kısmın, Kur'an lafızlarını anlama hususunda anlaşmazlığa düştüklerinde Kureyş lügatı veya lehçelerine müracaat ettiklerine dair birçok rivayet vardır. Çünkü Kureyş lehçesi Arap lehçelerinin en fasihidir. Elbette şu da bilinmektedir ki, Arapların kendilerine özel lehçeleri vardır ve bu lehçeler arasında kabile farklılıklarına göre bazı ufak farklar vardır; bununla birlikte kabileler birbirlerini anlamaktadırlar.

Fasih Arapça lehçelerinin nasıl ortaya çıktığı konusuna gelecek olursak, bu başka bir araştırma konusudur. Fakat şunda şüphe yok ki; Hz. İbrahim efendimiz Arapça konuşmaktaydı. Hatta doğru kabul edilen görüşe göre, Hz. İbrahim'in Hz. Nuh'a kadar uzanan dedeleri de Arapça konuşuyorlardı. Asıl konumuz bu olmadığı için burada detaya girmeyelim. Allah en doğrusunu bilir.

KUR'AN DİLİNİN AÇIK OLUŞU

Apaçık Arapça bir dil ile.. (Şuara 195)

Allah azze ve celle şöyle buyurmuştur: **Şüphesiz bu Kur'an, âlemlerin Rabbi'nin indirmesidir. Uyarıcılardan olasın diye onu güvenilir Ruh (Cebrail) senin kalbine apaçık Arapça bir dil ile indirmiştir.** (Şuara 192-195)

Bu ayetler, Kur'an'ın alemlerin Rabbinin nezdinden Cebrail (as) vasıtasıyla Resulullah efendimizin kalbine indirildiğini açıklamaktadır.

Ve yine bu ayetler, Resulullah efendimizin kalbine inzal buyrulan Kur'an'ın açık seçik bir Arapça ile indirildiğini de ifade etmektedir. Yani Kur'an, apaçık, net ve anlaşılır bir halde indirilmiştir. Kur'an, muamma ve özü anlaşılamayan manalardan beridir. Onda bir karışıklık veya eğrilik yoktur. Tam aksine o, açık ve anlaşılırdır. Sağlam temelli Arapça bilen kişi Kur'an'ı anlayıp kavrayabilir. İşte bu durum, manalarını kavrayabilmek ve delalet ettiği noktaları anlayabilmemiz için yüce Kur'an'ın dilini anlayabilmenin önemini bize göstermektedir.

KUR'AN'IN VE ARAP DİLİNİN EZBER VE ANLAMA AÇISINDAN KOLAYLAŞTIRILMASI

Andolsun biz, Kur'an'ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan? (Kamer 17)

Bilindiği üzere Kur'an, mahlukatın efendisi Resulullah efendimize verilmiş bir mucizedir. Kur'an'da, icazla (Kur'an'ın erişilmez üstünlüğü) ilgili sayılamayacak seviyede örnekler vardır. Birçok ilim ehlinin ifade ettiğine göre; Allah azze ve celle, içinde bulunan apaçık deliller ve ayetlerle o dönemde yaşayanlara hüccet olacak şekilde bazı Kur'an icazlarını her dönemde ortaya çıkarmaktadır.

Arap Devletlerinden birinde Hristiyan bir Suriyeli mühendisle aramda geçen bir diyalog esnasında o bana şöyle demişti: "Biz Resul'e saygı duyuyoruz, fakat o sadece Araplara gönderildi."

Bu çok şaşılabilir bir cümleydi! Çünkü bu cümleyi söyleyen kişi Arap birisiydi ve Kur'an'ı okuyup kolaylıkla anlaması mümkündü. Eğer bunu yapsaydı Resulullah efendimizin tüm aleme gönderilmiş bir elçi olduğunu ifade eden birçok ayet bulacaktı. Mesela şu ayet gibi: **Biz, seni ancak bütün insanlara müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Fakat insanların çoğu bilmezler.** (Sebe 28) İbn Kesir (rahimehullah) ya apaçık nas olarak ya da dolaylı olarak çağrıştırdığı anlamla bu manaya işaret eden birçok ayet zikretmiştir.

Bu tür ayetler, Resulullah efendimizin tüm beşeriyete gönderilmiş bir elçi olduğuna işaret etmektedir. Fakat gel gör ki, o Suriyeli Hristiyan Kur'an'ı hakkıyla okumaktan ve onunla hidayet bulmaktan nasıl da gafil olmuş! Onun Arap olması ve Arapçayı anlıyor olması ona fayda vermemiş!

Bu konuya işaret eden ayetlerden birisi de şudur: **Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.** (Enbiya 107) Resulullah efendimizin sadece Araplara gönderildiğini veyahut Kur'an'ın ancak Arapları ilgilendirdiğini söyleyen kişi, Kur'an'ı anlayamamış ve büyük bir yanılgıya düşmüş demektir. Çünkü bu mevzular birçok ayette açıkça ifade edilmiştir.

Yüce Allah'ın, Kur'an'ı hem ezber hem de idrak edip anlama yönünden kolaylaştırmış olması; Arapçayı anlayıp konuşmayı ve mahreçlere uygun olarak harfleri telaffuz edebilmeyi de kolaylaştırmış olmasını gerekli kılar. Rabbimiz şöyle buyurmuştur: **Andolsun biz, Kur'an'ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan?** (Kamer 17) (**düşünüp öğüt almak için**) kısmının Arapça aslında bulunan ۞ Lam harfi, gerekçelendirmek/sebebe bağlamak manasına gelmektedir. İbni Kesir bu ayetin manasıyla ilgili şöyle demiştir: “(Düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık.) Yani; “Lafzımı kolay kıldık ve anlayıp öğüt almak isteyenler için manasını kolaylaştırdık.”

Demek ki Kur'an'ın lafızları kolay kılınmış. Kur'an'ın üzerinde derince düşünmek isteyen veya sevap niyetiyle

tilavet eden kişiler için ayetlerin manalarını idrak edebilmek de kolaylaştırılmıştır. Tüm bu basitlik ve kolaylıklar Kur'an icazının bir türüdür. Çünkü Arapça konuşmaya dair hiçbir şey bilmeyen yaşlı veya genç birisi bile Kur'an'ı ezberleyebiliyor ve çok da iyi okuyabiliyor. Bu gibi örneklere birçok kez gözümüzle şahit olduk. Bu, Allah'ın dilediğine bahşettiği bir lüftüdür.

ÖNEMLİ BİR FAYDA

Seni Kur'an'ı anlamaya ve ezberlemeye sevk edecek en büyük unsur kalbindir. Resulullah efendimize karşı duyduğun sevgi ve hürmet ise, onun sözlerini anlamak için Arapçayı öğrenmeye karşı seni hırslandıracaktır. Kur'an'ı sevip değer vermen, tilavet etmen ve manaları üzerinde düşünmeye gayret etmen de Kur'an'ı hakkıyla anlayıp ezberleyebilmek için seni Arapça öğrenmeye teşvik edecektir. Rabbimiz şöyle buyurmuştur: **Hâlâ Kur'an'ı düşünüp anlamaya çalışmıyorlar mı?** (Nisa 82)

Öyleyse, Arapçayı öğrenmeye karşı azim ve gayretimizi arttırmak için kalbimizi harekete geçirmeliyiz. Kişi bunu yaptığı takdirde, Arapçayı öğrenip anlaması hususunda Allah tarafından çokça kolaylıklar görecektir.

KUR'AN TEDEBBÜRÜNDE ARAPÇADAN DESTEK ALMAK

Hâlâ Kur'an'ı düşünüp anlamaya çalışmıyorlar mı? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından (indirilmiş) olsaydı, mutlaka onda birçok çelişki bulurlardı. (Nisa 82)

Yüce Allah birçok ayeti şu gibi cümlelerle sonlandırmıştır: **“Selim akıl sahipleri için ibretler vardır.”** (Ali İmran 190) **“Ancak akıl sahipleri düşünüp ibret alırlar.”** (Bakara 269) **“Umulur ki öğüt alırlar.”** (Bakara 221) **“Belki üzerinde düşünürler.”** (Araf 176) Kur'an'da bu minvalde olup akla hitap eden, anlamaya ve düşünmeye sevk eden başka ayetler de mevcuttur.

Yine bu bağlamda olan ayetlerden birisi de şudur: **Hâlâ Kur'an'ı düşünüp anlamaya çalışmıyorlar mı? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından (indirilmiş) olsaydı, mutlaka onda birçok çelişki bulurlardı.** (Nisa 82) Bu ayette, Kur'an'ı tedebbür edip üzerinde düşünmeye teşvik edildiğini ve Kur'an'ın bir kısmı ile diğeri arasında bir münasebet kurulduğunu görüyoruz. Ve bu da, Kur'an'daki icaz çeşitlerinden birisidir. Çünkü Kur'an, eğer Allah dışında birisinden gelmiş olsaydı, onda çelişki, tutarsızlık ve farklılıklar olurdu. Ancak Kur'an'da bunların hiçbirisi yoktur. Kim Kur'an'da tutarsızlık bulunduğu zannına kapılırsa anlayışını gözden geçirsin. Çünkü o, bazı ayetleri olması gereken mananın dışında anlamış demektir. Bu durum kesinlikle böyledir. Çünkü Allah azze ve celle bu Kur'an ile Araplara meydan okumuştur. Fakat Araplar, Kur'an'ı

karalayıp değerini düşürecek bir şey bulamamışlardır. O zamanın Arapları bile Kur'an'ın itibarını zedeleyecek bir çelişki bulamamışken; 1400 yıl sonra gelenler, artık dil konusunda kabiliyetler zayıflamış ve halk dili denilen lehçeler de yaygınlaşmışken Kur'an'da tutarsızlık bulabilirler mi hiç?

Ayette geçen tedebbür, bir şeyin üzerinde derin derin düşünmek manasına gelmektedir. Rabbimiz, münafıklar ve onlardan etkilenenler hakkında şöyle demiştir: **Onlar Kur'an'ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalplerin üzerinde kilitleri mi var?** (Muhammed 24)

Demek ki, hakkı batıldan ayırt etmek için düşünmek ve akli çalıştırmak gerekmektedir. **Yoksa kalplerin üzerinde kilitleri mi var?** (Muhammed 24) Onlar anlatılanları anlamıyorlardı, münafıklar hakikaten anlatılanları idrak edemiyordu. Hatta Resulullah efendimizden ayet ve hadis nevinden şeyleri duyup yanından ayrıldıklarında, Müminlere şöyle soruyorlardı: **“Biraz önce ne söyledi?”** (Muhammed 16) Aslında tam da burada çok önemli bir fayda var; o da münafıklardan hiçbirinin Resulullah'tan bir hadis bile nakletmemiş olmasıdır. Çünkü onlar söylenenleri idrak edemiyor ve akledemiyorlardı. Rabbimiz şöyle buyurmuştur: **İçlerinden sana kulak verenler de var. Nihayet senin huzurundan ayrılınca, bilgi sahiplerine, “Biraz önce ne söyledi?” diye sorarlar. İşte Allah bunların kalplerini mühürlemiştir, arzularının peşine takılıp gitmektedirler.** (Muhammed 16)

Velhasıl; Müslüman, Kur'an'ı hakkıyla anlamalı ve ayetlerin bağlamlarını/öncesini sonrasını bilmelidir. Kur'an'ı, Resulullah efendimize indiği haliyle en doğru şekilde anlayıp tedebbür edebilmek için Arapça öğrenmeli; öğrendikten sonra da bilgilerini mütemadiyen tekrar edip Arapça konuşmaya karşı gayretli olmalıdır.

İÇİNDE BULUNAN İCAZ TÜRLERİ ÜZERİNDEN KUR'AN'IN BELAGATI

**İşte böylece biz onu Arapça bir Kur'an olarak
indirdik ve onda tehditleri teker teker sıraladık.
(Taha 113)**

Allah subhanehu ve Teâlâ, Hz. Muhammed efendimizi alemlere rahmet olarak göndermiş, onunla Kur'an'ı indirmiş ve o Kur'an'ı Resulullah'ın beliğ ve fasih olanlara karşı meydan okuduğu mucizesi kılmıştır. Ve bu meydan okuma, Kıyamete kadar geçerlidir.

Kur'an icazı, her asırda o asrın gereklerine göre gerçekleşir. Bu da, Kur'anın azametine işaret etmektedir. Mesela zamanımızda Kur'an ayetlerinin işaret ettiği bazı bilimsel mucizeler keşfedilmeye başlanmıştır. Bu mucizeler, Kur'andaki icaz türlerinden biridir. Aynı şekilde, Arapların Kur'an'ın inişi sırasında farkına vardıkları Kur'an fesahat ve belagatı da Kur'an'ın icaz çeşitlerindedir. Dil bilimciler günümüzde bile Kur'an'ın bu icaz türünün halen farkındadırlar. Yüce Allah, kitabındaki iki tane ayette; takvayı insanlar arasında miras bırakmak için

Kur'an'ı Arapça olarak indirdiğini bizlere bildirmektedir: **İşte böylece biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik ve Allah'a karşı gelmekten sakınsınlar, yahut onlara bir uyarı versin diye onda tehditleri teker teker sıraladık.** (Taha 113) **Biz onu, Allah'a karşı gelmekten sakınsınlar diye hiçbir eğriliği bulunmayan Arapça bir Kur'an olarak indirdik.** (Zümer 28)

Fasih ve anlaşılır bir dil ile nakledilen bu şiddetli uyarı ve net açıklama, kişide takvanın oluşmasını gerekli kılar. Nitekim, Kur'an'a iman eden ve kendilerini yaratan Allah'a boyun eğip onun kıymetli kelimelerini hayatlarının düsturu ve kaynağı edinenler takvanın varisleri olacaklardır. Hiç şüphe yok ki; kişinin tehdit içeren ayetler vasıtasıyla yaratıcı olan Rabbe ve Resulullah efendimize asi olmaktan korkutulması, kalpte takvanın oluşmasını sağlayacaktır. Böylece kul Allah'a teslim olur, fuhşiyattan sakınır; Ramazan'da oruçlu olduğu vakit aç ve susuz olmasına rağmen gündüzleri yeme ve içmeyi bırakır, sabah namazı için uykusunu böler. Çünkü kul Allah'tan korkuyor ve takvalı davranıyordur. Derin manalar barındıran bu Kur'anî mesaj ve manalar üzerinde iyice düşünmek çok mühimdir. Fakat ne var ki; iyi seviyede Arapça bilmeden, kelimelerin delalet yönlerini kavramadan ve konuşma pratikleri yapmadan bunu hakkıyla gerçekleştirmek mümkün olmayacaktır. Dini en sağlıklı ve sağlam olarak öğrenmek için gerekli yol işte budur.

KUR'AN'I ANLAMADA VE AYETLERDEN ÇIKARIM YAPMADA ARAPÇA ÖĞRENMENİN ÖNEMİ

**Böylece biz onu (Kur'an'ı)
Arapça bir hüküm olarak indirdik. (Rad 37)**

Kur'an'ın görkemi, fesahat, belagat ve beyanlarındaki icazı Kur'an ayet ve surelerinde aşikâr olarak gözükmektedir. İşte o ayetlerden birisi de şudur: **Böylece biz onu (Kur'an'ı) Arapça bir hüküm olarak indirdik. Sana gelen bu ilimden sonra eğer sen onların heva ve heveslerine uyarsan, Allah tarafından senin için ne bir dost vardır, ne de bir koruyucu. (Rad 37)**

Yüce Allah bu ayetten bir önceki ayette Kitap ehlinin, Resulullah efendimize indirilen Kur'an sebebiyle sevindiklerini bize haber vermektedir. Çünkü Kur'an'da, onlara indirilmiş olan kitaplar ve önceki Resullerin söyledikleri tasdik edilmiştir. Rabbimiz sonraki ayette ise bu Kur'an'ı Arapça bir hüküm olarak indirdiğini bildirmiştir. Yani; Kur'an'da bazı hükümler vardır ve bunlar ancak Arap dili aracılığıyla idrak edilebilir.

Bu hususla ilgili en büyük misallerden birisi Allah'ın şu sözüdür: **Ey insanlar!** (Hucurat 13) bu hitap tüm insanlığı kapsamaktadır. **Şüphe yok ki, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınmanızdır. (Hucurat 13)** Allah bu ayette; bugünkü farklı isim-

lendirmelerle 200'den fazla devlet olmasıyla birlikte bu milliyet, kabile ve halklar arasından en faziletlisini belirlerken kıstas ve standartın ne olduğunu bizlere şöyle bildiriyor: **Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınmanızdır.** (Hucurat 13) Acemin, Arap'a; Arap'ın da Aceme takva dışında bir üstünlüğü olamaz. Bu ölçü, kısa ve öz bir Arapça hüküm mesabesindedir. Bu da yine bizlere Arapçanın değerini; Kur'an'ı anlayıp delillendirme yapabilmek için bu dili öğrenmenin önemini göstermektedir.

Rabbimiz ayetin devamında, Resulullah efendimizin bu Arapça hükmü bırakıp insanların hevasına uyduğu takdirde hiçbir şeyin onu Allah'ın cezalandırmasından koruyamayacağını bildirmektedir. **Sana gelen bu ilimden sonra eğer sen onların heva ve heveslerine uyarsan, Allah tarafından senin için ne bir dost vardır, ne de bir koruyucu.** (Rad 37)

Müşriklerin hevalarına uymaları, onların darmadağın oluşlarına ve bir nur üzerine olmadıklarına işaret etmektedir. Bu durum, onları dizginleyip düzene koyacak bir motivasyonlarının ve dönüş yapabilecekleri bir merciinin de olmadığını göstermektedir. Tam aksine, onların her biri kendi hevasına uymakta ve hevaları da ayrı ayrı ve farklı farklıdır. Ancak Kur'an ayetleri ilmin ta kendisidir. Allah'ın ilminin ise sonu yoktur. Tüm denizler mürekkep de olsa yine de Rabbimin kelamı bitmeden denizler tükenecektir.

Burada anlatmaya çalıştığımız şey, ancak Arapça vasıtasıyla kavranabilecek olan bu Arapça hükümle amel edilmesidir. Hata ve yanlışlardan uzak en doğru şekilde bu Kur'an'ı anlayabilmek ve ayetlerden çıkarım yapabilmek için bu dili bilmen gerekmektedir.

KUR'AN DİLİNİN ANLAŞILMASINDA SAPMANIN TEHLİKESİ

Şüphesiz o, çok değerli ve sağlam bir kitaptır. Ona ne önünden ne de ardından batıl gelemes. O, hüküm ve hikmet sahibi, övülmeye lâyık olan Allah tarafından indirilmiştir. (Fussilet 41-42)

Sapkınlık ve bidat ehli olan bazı kesim insanlar, cehl-i mürekkep (bilmemek ama bilmediğinin de farkında olmamak) içerisindeyler. Hatta bazılarında bu durum daha da şiddetlenmiş ta ki kendilerini sarp bir yokuşa sürükleyip şöyle demişlerdir: “Kur'an'da eksik vardır.” bu düşüncelerini açıkça belirtmişler ve Büveyhliler Devleti zamanında bu konu hakkında çokça münazaralar düzenlenmiştir. Bu düşünceyi savunan kişiler, en büyük farzın kendi iddialarına göre masum imamlara iman etmek olduğuna da inanmaktadırlar. Bu inançlarının Kur'an'dan delilinin ne olduğu kendilerine sorulduğunda ise şöyle söylerler: “Kur'an'ın bir kısmı silinmiştir, yani Kur'an'da eksik vardır.” (Allah'tan afiyet ve selamet dileriz.) Onlar bir çıkmazdan kaçmaya çalışırken daha büyük bir çıkmaza düşmüşlerdir.

Aynı şekilde, “Hiçbir sahabenin sizin anladığınız şekliyle anlamadığı ve kimsenin sizin naklettiğiniz üzere mana çıkarmadığı Gadir Hum olayında, Resulullah efendimizin Hz. Ali’yi kendisinden sonraki halife tayin ettiğine dair deliliniz nedir?” diye sorulduğunda ise; “Sahabe dinden irtidat etmiştir.” demişlerdir! (Allah’tan afiyet isteriz.) Ancak şu bilinmektedir ki; ne Hz. Ebubekir’in halife seçildiği sakife olayında, ne Hz. Ebubekir’in Müslümanlarla istişare ettikten sonra Hz. Ömer’in halife olmasını vasiyet ettiğinde, ne de Hz. Osman’ın halife seçilme hadisesinde Hz. Ali, kendisinin halife olmasını destekleyecek kişiler de bulunmasına rağmen o Gadir Hum olayını ileri sürüp halifenin kendisi olması gerektiğini söylemedi. Neticе olarak onun bu tutumu, Gadir Hum olayına dayandırılarak söylenenlerin batıl olduğuna işaret etmektedir.

Allah azze ve cellenin, apaçık bir zikir olan bu Kur’an’ı koruduğuna dair birçok ayet vardır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **Şüphesiz o Zikr’i (Kur’an’ı) biz indirdik! Onun koruyucusu da elbette biziz.** (Hicr 9) Resulullah efendimizin sahabesinin faziletinden bahseden ayetler de yine bir hayli fazladır. Ancak esas sorun, o sapkın topluluğun Kur’an’daki manaları idrak edememesi ve anlayamamasıdır. Arapçayı anlama noktasındaki zayıflık kişiyi böylesi yanlışlara düşürür.

Yine bu konuya dair delillerden birisi de şu ayettir: **Zikir kendilerine geldiğinde onu inkâr edenler mutlaka cezalarını göreceklerdir. Şüphesiz o, çok değerli ve sağlam bir kitaptır.** (Fussilet 41) Ayette zikirden kastedilen, Kur’an’ın kendisidir. Bu ayette lafzi ve ma-

nevi olarak keskinlik barındıran birçok ifade vardır. **وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ** Şüphesiz o, çok değerli ve sağlam bir kitaptır. Ayetinde bulunan **إِنَّ** ve **اللام** kesinlik manası katmakta ve ayet şu manaya gelmektedir: “Kur’an mağlup eder, mağlup olmaz. Kur’an’a sarılan galip, Kur’an’dan uzaklaşan veya ona savaş açan ise mağlup olur. Bu konuyla bağlantılı olarak Rabbimiz şöyle demiştir: **Onlara karşı onunla (Kur’an’la) büyük bir cihad ver.** (Furkan 52)

Allah azze ve celle Fussilet suresi 41. Ayetin ardından şöyle buyurmuştur: **Ona ne önünden ne de ardından batıl gelemez. O, hüküm ve hikmet sahibi, övülmeye lâyık olan Allah tarafından indirilmiştir.** (Fussilet 42) **(Ona ne önünden ne de ardından batıl gelemez.)** kısmı Kur’an’ın vasıflarındandır. **(O, hüküm ve hikmet sahibi, övülmeye lâyık olan Allah tarafından indirilmiştir.)** kısmı ise Kur’an’ın Allah tarafından indirildiğini, dolayısıyla tüm mahlukat için hüccet niteliği taşıdığını bize göstermektedir. Bu Kur’an; fesahati, kapsadığı ilimleri ve içinde bulunan türlü türlü icaz çeşitleriyle Rabbimizin fasih Araplara ve ondan sonra gelenlere meydan okuduğu bir mucizedir. İşte bu sebepler bizleri; Kur’an’ı ezberlemeye, onu en doğru haliyle anlamaya, onunla muhakeme olmaya ve bu hususta sapkınlığa düşmekten sakınmaya ileten etkenlerdendir. Çünkü bu konuda sapmak, pratikte de sapmaya iletmektedir.

LAFIZLARIN MEFHUMLARINI VE AYETLERİN BAĞLAMINI ANLAMANNIN ÖNEMİ

Böylece biz sana Arapça bir Kur'an vahyettik ki, şehirlerin anası olan Mekke'de ve çevresinde bulunanları uyarasın. (Şura 7)

Allah azze ve celle, Resulullah efendimizi en hayırlı bölge olan Mekke'ye elçi olarak göndermiştir. Hatta Allah, Mekke'yi "Ummu'l Kura" yani "Şehirlerin Anası" olarak vasfetmiştir. Nitekim Mekke ehli, bir bölgeden ötekine göç eden göçebelerden değildi. Onlar, Mekke'yi yurt edinmiş oranın sakinleriydi. Bu hususta bazı muasır yazarlar, Resulullah efendimizin çölde yaşayan bedeviler için elçi olarak gönderildiğini söyleyerek ve Arapçayı bedevilere nispet ederek apaçık bir hata yapmışlardır. Çünkü Rabbimiz şöyle demiştir: **Böylece biz sana Arapça bir Kur'an vahyettik ki, şehirlerin anası olan Mekke'de ve çevresinde bulunanları uyarasın. (Şura 7)** Çevresinde bulunanlar derken Taif ve diğer bölgeler kastedilmektedir. Bedeviler ve Mekke ehli arasında anlam olarak büyük bir fark bulunmaktadır. Çünkü Mekke ehli bedevi veya göçebe değildi. Onlar, orayı yurt edinmişlerdi. Hatta A'rabi ile bedevi kelimeleri arasında da fark vardır. Yusuf (as) şöyle demişti: **Allah sizi (bedvden) çölden (çıkarıp buraya) getirdi, üstelik şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra!** (Yusuf 100) "Bedvden getirdi.." dedi "A'rabtan getirdi.." demedi.

Şura suresi en başından beri, Resulullah efendimize indirilenin Allah tarafından bir vahiy olduğunu açıklamaktadır. **Hâ Mîm. Ayn Sîn Kâf. Mutlak güç sahibi, hüküm ve hikmet sahibi olan Allah, sana ve senden öncekilere işte böyle vahyeder.** (Şura 1-3) daha sonrasında şöyle buyurmuştur: **Böylece biz sana Arapça bir Kur'an vahyettik.** (Şura 7) Vahiyde bulunulmasının hikmetini ise şöyle beyan etmiştir: **Ta ki şehirlerin anası olan Mekke'de ve çevresinde bulunanları uyarasın.** (Şura 7) Ve ayet, uyarının ne ile olacağını da bildirmiştir: **Hakkında asla şüphe olmayan toplanma günüyle onları uyarasın.** (Şura 7) Bu, herkesin varacağı sona dair bir uyarıdır; varış ya cennete ya da cehennemdir.

Böylece şu anlaşılıyor ki; ayetlerin bağlamlarını iyice idrak edebilmeli ve Kur'an'ı doğru bir şekilde anlayabilmek için Arapça kavramları bilmeliyiz. Tüm bunlar; ayetlerin öncesi ve sonrası bağlamı ile değerlendirilip manaların doğru haliyle anlaşılabilmesi için belagat ve beyanı anlamanın önemine de işaret etmektedir. Allah en doğrusunu bilendir.

KAPANIŞ

Netice olarak Őu açıkça anlaşılıyor ki; kim Resulullah efendimizi samimiyetle seviyorsa, onun dilini öğrenmeye ve öğretmeye karşı gayretli olacaktır. Kim Kur'an'a iman ediyorsa, ona hürmet gösterecek ve ayetlerini tedebbür edip anlamak ve gereğince amel etmek için çabalayacaktır.

Fasih Arapçaya karşı açılan savaş ve sömürgecilerin kendi dillerini dayatma çabası; bizlere, İslam ümmetinin yönetiminin ancak İslami hudutlarla olacağına kesin kanaat getiriyor. Zira Müminler kardeşirler. Rabbimiz şöyle buyurmuştur: **Mü'minler ancak kardeşirler.** (Hucurat 10) Ve bu ümmete ancak Kur'an'ı Kerim hükmedebilir. Kur'an, Allah'ın kelamı ve İslam ümmetinin düsturudur.

Salat ve selam Nebimiz Muhammed'in, onun ailesinin ve sahabesinin üzerine olsun.